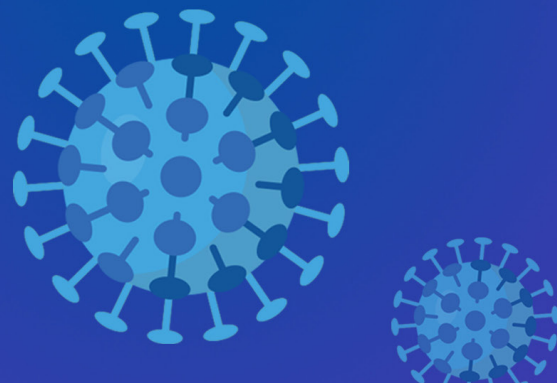

COVID-19

Informacije za obmejne delavce in napotene delavce

30 marec 2020¹
#coronavirus

Informacije za obmejne in napotene delavce, na katere vplivajo omejitve prostega gibanja oseb, ki jih je zaradi COVID-19 uvedlo več držav članic EU

Ste obmejni delavec? Obmejni delavec ste, če delate v državi članici, ki ni vaša država članica prebivanja (kar pomeni, da greste na delo v drugo državo članico in se redno vračate v državo, v kateri prebivate). V primeru brezposelnosti se za obmejne delavce, ki se v kraj prebivanja načeloma ne vračajo vsaj enkrat tedensko, uporabljajo različna pravila o nadomestilu za brezposelnost.

Ste napoteni delavec? Napoteni delavec ste, če vas delodajalec s sedežem v eni od držav članic začasno napoti na delo v drugo državo članico z namenom opravljanja storitve. Za namene vašega socialnega zavarovanja se šteje, da ste napoteni delavec, če vas delodajalec napoti v drugo državo članico, da v njegovem imenu opravljate kakršno koli z delom povezano dejavnost, ali tudi če ste samozaposleni in ste odšli v tujino, da bi opravljali dejavnost, podobno tisti, ki jo običajno opravljate v matični državi članici.

S tem dokumentom vas želimo seznaniti s splošnimi pravili, ki veljajo za vašo pogodbo o zaposlitvi, in morebitnimi ukrepi, ki jih boste morda morali sprejeti v zvezi s svojim zdravstvenim in socialnim zavarovanjem. Ne pomeni pravno zavezujočih informacij v zvezi z vašim položajem.

Ta dokument ni naslovljen na državljane EU, ki prebivajo in delajo v državi članici, ki ni država članica njihovega državljanstva². Ti državljani EU so v vseh pogledih upravičeni do enake obravnave kot državljani zadevne države. V zvezi s tem preberite nedavne smernice glede ukrepov za upravljanje meja za zaščito zdravja in zagotovitev razpoložljivosti blaga in bistvenih storitev³.

Države članice zlasti ne smejo zavrniti vstopa državljanom EU, ki prebivajo na njihovem ozemlju. Zanje lahko veljajo enake omejitve pravic kot za državljane zadevne države (vključno z omejitvijo pravice gibanja v državi članici ali izstopa iz nje). Države članice lahko sprejmejo tudi ustrezne ukrepe, na primer od državljanov EU zahtevajo samoosamitev ali podobne ukrepe, pod pogojem, da enake zahteve določijo tudi za svoje državljane. Posebni ukrepi v zvezi z delavci v prevozništvu so določeni v sporočilu Komisije o izvajanju zelenih voznih pasov v okviru Smernic glede ukrepov za upravljanje meja za zaščito zdravja in zagotovitev razpoložljivosti blaga in bistvenih storitev⁴.

1. Službe Komisije stalno spremljajo razvoj dogodkov in ocenjujejo, ali bodo morda potrebne dodatne informacije. Ta dokument se bo redno posodabljal, da bi se upošteval razvoj dogodkov.

2. Za take delavce veljajo jamstva iz Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EGS (UL L 158, 30.4.2004, str. 77).

3. C(2020) 1753 final.

4. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0324\(01\)&from=SL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0324(01)&from=SL)

V smernicah za uresničevanje prostega gibanja delavcev so določeni ukrepi, s katerimi bi morale države članice zagotoviti, da lahko mobilni delavci, zlasti tisti v kritičnih poklicih za boj proti pandemiji koronavirusa, pridejo na svoje delovno mesto⁵.

Komisija poziva države članice, naj na mejnih prehodih vzpostavijo posebne neobremenjujoče in hitre postopke, s katerimi bodo takim delavcem zagotovile nemoten prehod, in sprejmejo posebne ukrepe za usklajen pristop na ravni EU.

V nekaterih državah javni organi vzpostavljajo upravne ureditve in smernice, da bi za mobilne delavce poenostavili postopke na področju socialne varnosti⁶. Komisija to spodbuja in bo skupaj z državami članicami opredelila najboljše prakse, ki bi jih lahko razširili na druge države članice.

ČE STE OBMEJNI DELAVEC

V skladu s smernicami glede ukrepov za upravljanje meja za zaščito zdravja in zagotovitev razpoložljivosti blaga in bistvenih storitev ter smernicami za uresničevanje prostega gibanja delavcev med izbruhom COVID-19 države članice ne bi smele preprečiti prehajanja meja obmejnim in sezonskim delavcem ter bi morale vzpostaviti posebne neobremenjujoče in hitre postopke, s katerimi jim zagotovijo nemoten prehod.

Če ste obmejni delavec in na vas vplivajo omejitve, ki jih je zaradi pandemije COVID-19 uvedla država članica vaše zaposlitve, lahko v nadaljevanju najdete informacije v zvezi s pogoji zaposlitve in socialno varnostjo v tem obdobju.

Katera zakonodaja se uporablja za vašo pogodbo o zaposlitvi?

V skladu z zakonodajo EU (člen 8 Uredbe (ES) št. 593/2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja) je pravo, ki se uporablja za individualne pogodbe o zaposlitvi, praviloma pravo države članice, v kateri delavec običajno opravlja svoje delo. Z drugimi besedami, če kot obmejni delavec zaradi omejitev izstopa ali vstopa ne morete opravljati svojih obveznosti iz pogodbe o zaposlitvi, so pravne posledice določene v pravu države članice, v kateri običajno delate. V skladu s členom 7 Uredbe (EU) št. 492/2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji bi vam morala država članica, v kateri delate, zagotoviti enake socialne in davčne ugodnosti kot domačim delavcem, za katere velja omejitev gibanja.

Če ste obmejni delavec in ne morete opravljati dela v drugi državi članici ter morate delati na daljavo iz matične države članice, ali to pomeni, da postanete napoteni delavec?

Ne. Ne boste obravnavani kot napoteni delavec v skladu z direktivami o napotitvi delavcev⁷. To pomeni, da za vas ne bodo začeli veljati osnovni zaposlitveni pogoji v domači državi članici, saj v tej državi članici ne opravljate storitev in ni prejemnika storitev. Za vašo pogodbo o zaposlitvi bo še naprej veljalo pravo države članice zaposlitve, razen če se z delodajalcem ne dogovorite drugače. To v praksi pomeni, da v zvezi s tem ni treba predložiti posebne zahteve ali obrazca. V skladu s členom 45 PDEU in členom 7 Uredbe (EU) št. 492/2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji bi vam morala država članica, v kateri delate, zagotoviti enake socialne in davčne ugodnosti kot domačim delavcem, za katere velja omejitev gibanja. Kar zadeva skrajšani delovnik, imajo obmejni delavci enake pravice kot delavci

5. C(2020) 2051 final

6. Na primer:

Belgija: https://www.international.socialsecurity.be/working_in_belgium/en/archives.html

Francija: <https://travail-emploi.gouv.fr/actualites/presse/communiqués-de-presse/article/covid-19-situation-des-travailleurs-frontaliers>

Nemčija: <https://www.bmas.de/DE/Presse/Meldungen/2020/corona-virus-arbeitsrechtliche-auswirkungen.html>

Nizozemska: <https://pers.svb.nl/coronavirus-en-wonen-of-werken-over-de-grens-de-sociale-verzekering-verandert-niet/>

7. Direktiva 96/71/ES, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX%3A31996L0071>, in

Direktiva 2014/67/EU, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?qid=1584454887016&uri=CELEX:32014L0067>

rezidenti in domači delavci⁸. Upoštevajte tudi, da so se nekatere države že dogovorile in uvedle ustrezne upravne ureditve za potrditev, da delo na daljavo ne bo spremenilo določitve pristojne države⁹.

Če ste obmejni ali sezonski delavec in v tem obdobju postanete popolnoma brezposelni

Če ste **obmejni delavec** in v tem obdobju postanete popolnoma brezposelni, se obrnite na nosilca zavarovanja za primer brezposelnosti v državi članici prebivanja. Upravičeni boste do nadomestila za brezposelnost od države članice prebivanja, in sicer pod enakimi pogoji kot brezposelne osebe v navedeni državi članici, prav tako pa morate biti na voljo službam za zaposlovanje v državi članici prebivanja. Če ste obmejni delavec in se načeloma ne vračate v kraj prebivanja vsaj enkrat tedensko, lahko zaposlitev iščete v državi članici prebivanja ali državi članici zadnje zaposlitve. Obrnite se na nosilca zavarovanja za primer brezposelnosti države članice, v kateri iščete zaposlitev. Upravičeni boste do nadomestila za brezposelnost od te države članice, in sicer pod enakimi pogoji kot brezposelne osebe v navedeni državi članici, prav tako pa morate biti na voljo službam za zaposlovanje v navedeni državi članici.

Če ste **sezonski delavec** in v tem obdobju postanete popolnoma brezposelni¹⁰, se obrnite na nosilca zavarovanja za primer brezposelnosti v državi članici zavarovanja. Če običajno opravljate tudi dejavnost v državi članici prebivanja, bi morali biti zavarovani v tej državi članici. V tem primeru boste upravičeni do nadomestila za brezposelnost od države članice prebivanja, in sicer pod enakimi pogoji kot brezposelne osebe v navedeni državi članici, prav tako pa morate biti na voljo službam za zaposlovanje v državi članici prebivanja.

Katera zakonodaja o socialni varnosti velja za vas glede na nacionalne omejitve pri prečkanju meja in priporočila za delo na daljavo zaradi pandemije COVID-19?

Trenutno se še naprej uporabljajo evropska pravila o koordinaciji sistemov socialne varnosti. Vendar pa pravila zagotavljajo določeno prožnost za zadevne delavce, da ostanejo zavarovani v državi članici, v kateri so bili zavarovani pred izbruhom pandemije COVID-19. Glede na položaj delavcev se lahko uporabijo naslednji scenariji in predlagane rešitve:

Če ste obmejni delavec in delate izključno v državi članici, ki ni vaša država članica prebivanja

Trenutno ste zavarovani v državi članici zaposlitve. Če zdaj ne morete delati v svoji običajni državi članici zaposlitve in morate začasno delati od doma, to načeloma ne bi smelo vplivati na zakonodajo, ki se uporablja v zvezi z vašim socialnim zavarovanjem, saj gre za začasno stanje. Še naprej boste upravičeni do vseh prejemkov socialne varnosti od države članice zaposlitve.

ČE STE DELAVEC, KI OPRAVLJA DEJAVNOST V DVEH ALI VEČ DRŽAVAH ČLANICAH

Če delate v državi članici zaposlitve in državi članici prebivanja ter ste zavarovani v državi članici zaposlitve, ker v državi članici prebivanja ne opravljate znatnega dela dejavnosti (manj kot 25 % vašega delovnega časa)

Trenutno ste zavarovani v državi članici zaposlitve. Zdaj, ko se bo obseg dejavnosti v vaši državi članici prebivanja povečal, lahko ta postane znaten del vaše dejavnosti (tj. obsega več kot 25 % vašega delovnega časa v obdobju 12 mesecev). V tem primeru se lahko zakonodaja vaše države članice prebivanja v skladu s členom 13 Uredbe (ES) št. 883/2004 začne uporabljati le, če povprečni delovni čas v obdobju 12 mesecev presega 25 % vašega skupnega delovnega časa v vseh državah članicah. Zato dejstvo, da boste v naslednjih nekaj tednih v državi članici prebivanja

8. Na podlagi člena 45 PDEU in člena 7 Uredbe (EU) št. 492/2011.

9. Smernice so na primer izdale Belgija, Francija, Nemčija in Nizozemska. Sklic je na voljo v opombi 5.

10. To pomeni, da postanete brezposelni v državi članici sezonske zaposlitve in državi članici prebivanja.

opravljali znaten del dejavnosti, ne bi smelo vplivati na vaš položaj v zvezi s socialno varnostjo. Imeti bi že morali prenosni dokument A1, ki ga v skladu s členom 13 Uredbe (ES) št. 883/2004 izda pristojni organ v državi članici zaposlitve.

Če delate v državi članici zaposlitve in državi članici prebivanja ter ste zavarovani v državi članici prebivanja, ker dejavnost v državi članici prebivanja že zdaj predstavlja znaten del vaše dejavnosti (več kot 25 % vašega delovnega časa)

Trenutno ste zavarovani v državi članici prebivanja. Imeti bi že morali prenosni dokument A1, ki ga v skladu s členom 13 Uredbe (ES) št. 883/2004 izda pristojni organ v državi članici prebivanja. Omejitve na mejah in delo na daljavo ne bi smeli vplivati na vaše socialno zavarovanje.

Kaj pa, če se zgornji scenariji ne nanašajo na vaš primer in bi zaradi pandemije COVID-19 lahko prišlo do spremembe države članice socialnega zavarovanja?

Če vaš položaj ni zajet v zgornjih scenarijih in bi posledično lahko prišlo do spremembe države članice socialnega zavarovanja, lahko delodajalca prosite, da pristojnemu organu države članice, za katere zakonodajo želite, da se še naprej uporablja za vas, predloži ustrezeni zahtevek. Delodajalec bi moral v tem zahtevku utemeljiti, da je v vašem interesu, da ostanete zavarovani v državi članici, v kateri ste trenutno zavarovani¹¹.

Kaj če zbolim, ko še delam v državi članici zaposlitve ali med delom na daljavo iz države članice prebivanja?

Če delate v eni državi EU, živite pa v drugi, ste upravičeni do zdravstvenih storitev v obeh državah.

Najverjetneje ste že registrirani v državi, v kateri delate in v kateri ste od svojega organa za zdravstveno zavarovanje prejeli obrazec S1 (če tega še niste storili, se registrirajte in zahtevajte tak obrazec ter ga predložite organu za zdravstveno zavarovanje v državi, v kateri živite). Ta obrazec vam daje pravico do zdravstvenega varstva v državi, v kateri živite, pod enakimi pogoji kot za državljane navedene države.

Informacije o prenosnem dokumentu A1 in nacionalne kontaktne točke

Več informacij o prenosnem dokumentu A1 je na voljo na:

<https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11366&langId=sl>

Podatki o nosilcu socialne varnosti, ki je odgovoren za izdajo prenosnega dokumenta A1, so na voljo na:

https://europa.eu/youreurope/citizens/work/social-security-forms/contact_points_pd_a1.pdf

ČE STE NAPOTENI DELAVEC

Ali morate upoštevati delovne predpise države članice gostiteljice?

Če ste v državi članici, v katero vas je delodajalec napotil za opravljanje storitve („država članica gostiteljica“), in boste tam še naprej delali, se bo v zvezi z osnovnimi zaposlitvenimi pogoji (minimalna plača, najdaljši delovni čas in minimalni čas počitka, pravila v zvezi z zdravjem, varnostjo in higieno pri delu itd.) še naprej uporabljala zakonodaja države članice gostiteljice. Če zaradi omejitev zaradi COVID-19 ni dovoljeno delati na delovnem mestu, morate spoštovati pravila države članice gostiteljice. Vendar boste še naprej upravičeni do prejemkov socialne varnosti od države članice, v kateri plačujete prispevke za socialno varnost, ne pa od države članice gostiteljice.

11. Več informacij o morebitni uporabi izjemnih dogovorov je na voljo tudi v smernicah za uresničevanje prostega gibanja delavcev.

Katera zakonodaja o socialni varnosti velja za vas glede na nacionalne omejitve pri prečkanju meja in priporočila za delo na daljavo zaradi pandemije COVID-19?

Če ste napoteni delavec in se je vaša dejavnost začela pred izbruhom pandemije COVID-19

Če ste napoteni delavec in se je vaša dejavnost v drugi državi članici začela pred izbruhom pandemije COVID-19, na vas ne bi smele vplivati nacionalne omejitve na mejnih prehodih, če ste že fizično v državi članici, v katero ste bili napoteni. Obdobje napotitve, kot je določeno v prenosnem dokumentu A1, se nadaljuje in ostali boste zavarovani v državi članici, v kateri ima vaš delodajalec sedež ali v kateri ste običajno zavarovani kot samozaposlena oseba.

Če ste napoteni delavec in se je vaša dejavnost začela pred izbruhom pandemije COVID-19, vendar greste v drugo državo članico, na primer med dopustom

Če ste napoteni delavec in se je vaša dejavnost v drugi državi članici začela pred izbruhom pandemije COVID-19, bodo ukrepi morda vseeno vplivali na vas, če zapustite državo članico, v katero ste napoteni, in se želite pozneje vrniti. To velja, če svoje dejavnosti izvajate v državi članici, ki je uvedla nacionalne omejitve vstopa za osebe, ki prihajajo iz druge države ali iz nekaterih prizadetih regij. Zato morate, preden zapustite državo članico, v katero ste napoteni, pri pristojnih organih preveriti, ali vam bo dovoljen ponoven vstop. Če se vam zavrne vstop in zato ne morete nadaljevati obdobja napotitve, bi moral vaš delodajalec za nadaljnja navodila stopiti v stik s pristojnim nosilcem, ki je izdal prenosni dokument A1.

Če ste napoteni delavec in je bil začetek vaše dejavnosti načrtovan po izbruhu pandemije COVID-19

Če ste napoteni delavec in je bil začetek vaše dejavnosti v drugi državi članici načrtovan po izbruhu pandemije, se lahko zgodi, da bo začetek obdobja napotitve preložen zaradi nacionalnih omejitev vstopa v nekaterih državah članicah. V tem primeru bi moral vaš delodajalec ali vi kot samozaposlena oseba za nadaljnja navodila stopiti v stik s pristojnim nosilcem države članice, ki je izdal prenosni dokument A1.

Če ste sezonski delavec in je bil začetek vaše dejavnosti načrtovan med izbruhom pandemije COVID-19 ali po njem

Če ste sezonski delavec in je bil začetek vaše dejavnosti v državi članici, kjer naj bi opravljali sezonsko delo, načrtovan med izbruhom pandemije COVID-19 ali po njem, se lahko zgodi, da bo začetek sezonskega obdobja zaposlitve preložen zaradi nacionalnih omejitev vstopa v nekaterih državah članicah. V tem primeru se za nadaljnja navodila obrnite na svojega delodajalca v državi članici sezonske zaposlitve.¹²

Omejitve prostega gibanja, ki jih je uvedla država članica v okviru trenutne krize zaradi COVID-19

V skladu s členom 45(3) PDEU in Direktivo 2004/38/ES se lahko omejitve pravice prostega gibanja delavcev uvedejo zaradi javnega reda ali notranje varnosti, tudi v primeru tveganja, ki ga predstavlja nalezljiva bolezen. Vendar je treba utemeljitev omejitve razlagati ozko¹³, omejitve pa morajo biti nujne, sorazmerne ter temeljiti na objektivnih in nediskriminatornih merilih.

Imate vprašanja o EU? Vprašajte službo Europe Direct: europa.eu/european-union/contact_sl

12. Več informacij o sezonskih delavcih je na voljo tudi v smernicah za uresničevanje prostega gibanja delavcev.

13. Glej združeni zadevi 115/81 in 116/81 Adoui in Cornuaille, EU:C:1982:183.

© Evropska unija, 2020

Ponovna uporaba je dovoljena, če je ustrezno naveden vir in so označene morebitne spremembe (mednarodna licenca Creative Commons Attribution 4.0 International license). Za vsakršno uporabo ali reprodukcijo elementov, ki niso v lasti EU, bo morda treba za dovoljenje zaprositi neposredno zadevne imetnike pravic. Slikovno gradivo © Evropska unija, razen če ni navedeno drugače. Icons © Flaticon – vse pravice pridržane.